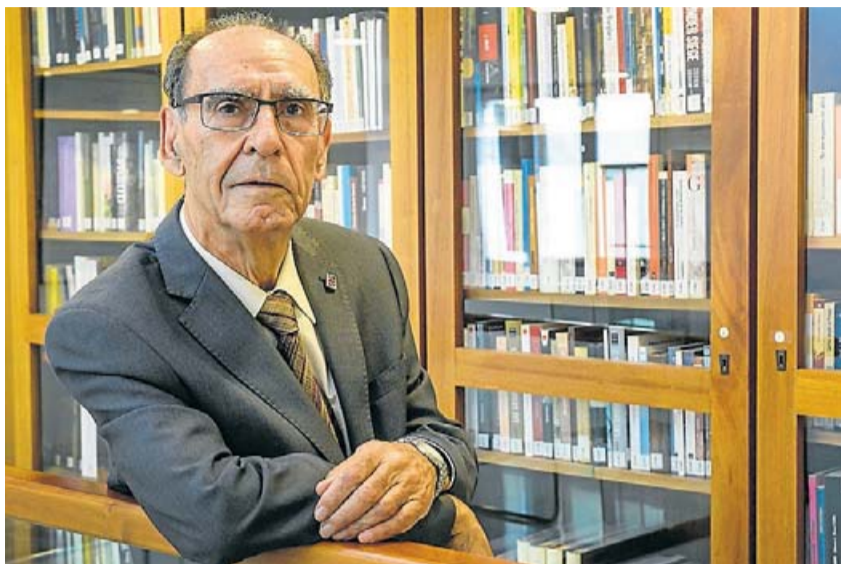

El somni vell de Catalunya

CARME ESTEVE / AELC

VÍCTOR OBIOLS

Ens cal celebrar aquest volum, publicat a l'elegant col·lecció *La Fosca*, de Leonard Muntaner, un llibre tan breu com

essencial, de mida justa. Potser és traça de mestre la de saber compendiar, triar de manera exigent i meditada per confegir una crestematia essencial com aquesta. Autor d'una obra ja feta –tot i que pot encara llevar fruita tardana–, compilada a poc a poc i pacientment, amb rigor, a Pagès Editors, i encara no closa, a Jordi Pàmias li hem d'agrair en aquesta avinentesa que faci aquest esforç, que ens sembla d'una dificultat extrema pel que té de concisió, compressió i síntesi. Ho ha definit Lluís Calvo en el seu pròleg substancios, de generosa prolixitat, explicant que l'exercici rigorós a què es lliura l'autor de Ponent és de gran condensació i destil·lació, uns conceptes que ens remeten a l'activitat química i, àdhuc, diríem, alquímica, matèries potser no tan allunyades com pot semblar de l'aventura poètica. Albirada pel mateix poeta des de la talaia dels anys, l'obra pamiasiana mereix un estudi profund, i res millor que aquesta mena de promptuari per introduir-nos-hi. Aquí hi trobarem, en una panòpia perfecta, tots els temes i motius que ocupen la poètica de l'autor.

Pàmias pertany a l'estirp dels clàssics, i no pas per motius cronològics sinó més aviat estètics. Els empelts de la tradició literària universal hi són d'una manera natural però subreptícia. I la seva empremta, xifrada en un estil, és indeleble: la forma hi és sobirana. L'estilista no falla mai, i per això els versos fan tota la cara de ser de pedrapicada, alhora fluents de musicalitat subtil i definitiva, i substanciosos de conceptes macerats per una moral nítida, no exempta de tortura existencial però, al capdavall, esperançada, com escau a una persona de fe. L'aventura poètica de Pàmias es fa

essencial perquè neix de la necessitat creadora i es perfà en la dignitat artística. Ens fa gaudir de versos immarcescibles, però ens commou amb pensaments de densa gravetat. Hi ha la meravella dels poemes de la petita pàtria: qui vulgui captar l'essència de la Segarra hi haurà d'anar a raure, amb l'impressionant alzina negra. Les elegies profundes als amics absents, els poemes cristians, puntejats de saviesa bíblica, que fan nova una tradició que Verdaguera va fer cimejar. "El deixant dels mites", un leitmotiv de l'obra, aquí condensat de forma

succinta, sense obviar la complexitat del tema eròtic, els deliciosos "Poemes amb sordina", on hi trobem versos memorables: "Jove cadell d'home, / bresca dels meus anys", o l'imprescindible "La llengua i les arrels", que ens remet a "la Complanta per l'oblit dels morts" de Segimon Serrallonga, l'homenatge degut als nostres poetes, els ancestres. I una secció que mereix especial menció, on hi trobem expressat el neguit per les injustícies d'aquest món, i en què el clam de solidaritat del Pàmias més cívic és el poema

"La bota vella", on una anècdota aparentment intrascendent adquireix un relleu gairebé místic. El vell poeta, observant els nens nouvinguts jugant a pilota a la plaça del poble ("fills de terres estranyes, desarrelats, aprenen / la llengua d'Ausiàs i de Jacint") se sorprèn que el petit Miroslav li demana que li cordi la bota. La veu lírica, amatent, s'inclina: "i amb un delit humil i pur / vaig fer un llaç, molt estret, damunt la bota vella..." Aquest darrer alexandri transmet la grandesa del missatge, hereva de l'ablució de peus de Jesús als fidels.

Calvo esmenta en el pròleg la poesia pamiasiana de caràcter social. Aquí va un graó més amunt amb el missatge crístic. I en la "Coda" no oblida la guerra "incivil" en un poema punyent, "Castell del Remei (1939)", per acabar, naturalment, amb una peça que clou així: "A Catalunya encara dura / un somni vell". ♦♦

LA PARAULA I EL CANT
JORDI PÀMIAS
LEONARD MUNTANER
90 PÀG. / 15 €

Barcelona Novel·la Històrica

Petites Històries que han fet història

4-9 nov. 2019

Isabel Allende, José Enrique Ruiz-Domènec, Jo Baker, Rafel Nadal, Carme Riera, Isabel García Trócoli, Care Santos, Anelio Rodríguez...

#BCNHistòrica19
barcelona.cat/novel.lahistorica

